

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

La solució del problema clerical

—¡Ja me'ls he ficat a la butxaca!...

LA SETMANA

COBRA fama y posa't a jeure, diu l'adagi. Varem quedar anys enrera en que les Corts de Cádiz havien sigut unes grans Corts, y ja, succeeixi lo que succeeixi, no hi ha qui de la seva fulla de serveis pugui borrar-ne aquesta nota afalagadora.

¡Unes grans Corts!... ¿Per què varen serho? ¿Potser perquè, reunides en aquell extrem d'Espanya, sapigueren organitzar la guerra contra Napoleón I, que cabalment se presentava com a campió de la llibertat y dels drets de l'home? ¿Potser per l'infantil entusiasme ab que varen escriure aquella Constitució que havia de fer nos felissos y que, al cap de cent anys, al ressucitar entre músiques y discursos [d'enca- rrec, ens troba tan pobres y tan desdixats com allavores?

Es en veritat curiós lo que li ocorreix a la Constitució de Cádiz. Mentres els patriotes de la vella escola la rebutgen perquè, com diu un d'ells, *sus preceptos no respondían a la constitución interna de los españoles*, per lo qual *España no se interesó por ella*, els demòcrates sincers la troben atrassada y reaccionaria y poc en harmonia ab les corrents que la ventada del 1789 havia establert a Europa.

Catalunya, especialment, res té que agrailshi als legisladors de les «grans Corts» de Cádiz. Centralistes empedernits, al escriure els 384 articles de que's compon el codic memorable, ni una sola vegada varen recordar-se dels nostres antics drets ni de les nostres aspiracions. Del sistema polític francès—contra'l qual s'aixecaven en armes, però en el qual indubtablement s'inspiraven—sols varen saberne copiar ab fidelitat una cosa: l'uniformisme napoleonic, l'empenyo en aplicar a regions notoriament distintes unes mateixes lleis y uns mateixos preceptes.

Per lo demés, parlar de l'esperit radical de la Constitució de l'any 12 es cosa que sols

poden ferla ab «plena convicció» els que encara estan dejuns de llegirla.

Al recordar les lleis de llibertat que la Fransa acabava de sembrar en la consciencia dels pobles, ¿qui no somriu repassant avui les curioses prescripcions que en aquell codic figuraven?

«Artículo 6.—El amor de la patria es una de las principales obligaciones de los españoles, y asimismo el ser justos y benéficos.»

«Artículo 12.—La Religión de la Nación española es y será perpetuamente la católica, apostólica y romana, ÚNICA VERDADERA...»

«Artículo 366.—En todos los pueblos de la Monarquía se establecerán escuelas de primeras letras, en las que se enseñará a los niños a leer, escribir y contar, y el catecismo de la religión católica...»

A la memoria dels nobles legisladors que, ab més bona fe que previsió, varen redactar aquest codic, ha dedicat ara el Govern unes festes, celebrades en el mateix lloc aont les Corts varen reunir-se el 24 de Setembre de l'any 1810.

Numeroses representacions oficials han acudit a San Fernando, la gresca ha durat uns quants dies, y entre domassos y banquets ens hem gastat una barbaritat de mils pessetes.

¿Quantes?... El senyor Burrell, ministre d'Instrucció pública, diu que no són més que cent mil; alguns diaris asseguren que s'han agotat totes les quatre centes mil que'l Govern tenia concedides pera la cerimonia...

Tant se vall...

Siguin cent, siguin quatre centes mil, tenint en compte la manera com aquí s'arreglen aquestes coses, encara'n sortim barato.

L'embaixada oficial a l'Argentina, aquella brillant comitiva que hi varem enviar quan les festes del Centenari de l'Independencia, y el principal personatge de la qual era l'infanta donya Isabel, va costarnos tres o quatre milions...

PIF-PAF

L'ANIVERSARI D'EN CLEMENTE GARCÍA

Passarà, aquesta primera quinzena d'Octubre, l'aniversari de les dues darreres dates cruentes de la repressió. Dedicuem avui unes paraules a la primera. El nom dolorós d'en Ramón Clemente García es, pera'l *remember* del poble, un exemple que parla al sentiment, com el nom d'en Francisco Ferrer es un exemple que parla al pensament. Les dues darreres víctimes són com el dos extrems d'un diàmetre. En Clemente, baillet d'intel·ligencia curta, es el moribon qui cau en plena inconsciencia de la causa que'l mata; en Ferrer, home de doctrina, es l'oblat qui tomba en plena consciencia de l'odi que's té a lo que representa. Pera l'emotivitat de les nostres dones, el carboneret del carrer d'en Roig es un admirable estandart. Pera la racionalitat dels nostres varons, en Ferrer, penó europeu, ho diu tot. En Ferrer morí com un heròe; en Clemente, infant d'esperit encara més que de cos, morí com un infant; y si el coratge viril d'en Ferrer, verge de tot cabotinisme escenic, va fer de la seva mort un moment més d'aquella vida de propaganda; moment etern qui continúa més enllà del món l'obra del prosselitista incansable, la mort infantil y planyivola del noi Clemente es la memoria d'un dolor infligit directament a les entranyes maternals pera ferles particeps en el martiri de les diades terribles. La valentia d'en Ferrer val tant com la feblesa y l'esglai d'en Clemente, en orde a l'atestitigació davant les posteritats. La mort de l'un deixa'l llegat d'un gest de forsa intrèpida. La mort de l'altre deixa un gest de dolor. L'un es l'home; l'altre es la criatura. Veieu, doncs, marcada, en els dos límits, tota la generació vivent com a víctima d'aquella freda vindicta governamental. Els homes d'aquell govern trobaren que un infanticidi transmetria ab més forsa a quatre generacions l'exemplaritat de la revenja...

La fi d'en Clemente inspira el plor, com la d'en Ferrer inspira la rabia. Sols per imprecises narracions se coneix el detall de la mort d'en Clemente, contada en els periodics estrangers en forma esgarriosa que ls diaris espanyols no poden traduir... Passem. Més jo recordo ara mateix involuntariament aquella narració de n'Alfons Daudet, compresa en els *Contes du Lundi*, y que porta per titol *Le Turco de la Commune*. Es el pobre turco, qui no s'es enterat de lo que passa, impossibilitat de fer-se'n carrec per desconeixensa de l'idioma, dels ideals, de les febres nostres; fusell en mà, darrera la barricada parisenca, continua fent foc, junt ab els seus companys, contra els enemics d'enfront, sense enterarse de si són encara els prussians o de si ja són els versallesos. Y quan se sent rodejat de

francesos, presa la barricada, no's dona compte de que allò sia l'enemic; mostra, orgullós, el seu *chassepot* de soldat, mostra les seves mans negres de pólvora, *bezeff, bezeff!* Y veiaquí que l'empenyen contra una paret, li apunten al cap, desapareix; *es mort sense haverhi comprès ni una paraula!*

Eren les diades de Juliol. Els carrers bullien, se desempedraven ràpidament pera obstruir-se de barricades. El noi de la carboneria, vagabondejant, saltava per aquí per allà com volent *ferse util*; ferse util, infantilment, a un poble que semblava voler, també infantilment, jugar a soldats... Barcelona, pera aquell pobre d'esperit, romàs en infancia, oferia un aspecte nou, desacostumat, y, per tant, atractiu a les puerils entremaliadures. Corre d'aquí, corre d'allà, el carboneret no sabia avenir-se'n del seu paper de petit heròe. Deuria escalar les barricades com posant una riulla de model *velazqueño* sobre les pedres promptes a la tragedia cívica. Però tot sense *compendrehi ni una paraula*... ¿Què'n sabia ell, de tot allò? Els grans ho entenien! Basta. Además, allò divertia, era entretingut, se feia gatzara al bell mitg de les vies, se parlava de que ara tot aniria be, que *entrarien els nostres*. Mil noticies increïbles de victoria arribaven de per tot arreu. Se deia, se contava... ¿Què sé jo? No semblava haverhi, per part de ningú, una mala voluntat contra el poble. Els convents, pacíficament, se buidaven. Les flames d'aquells casals abandonats eren com antorxes de l'insòlita festa. Fins la llibertat de les monges, per forsada que fos, era un motiu d'alegria en aquells moments de generosa febrada. Ja no més misteris, en aquells antres de religió vedats a la vista inquisitiva de la Ciutat. Ja no més suposició de martirs sepultats en el secret de les tombes conventuals, sota les lloses que ara mateix alsava, ansiosa de comprovacions sinistres, la mà del poble.—Y en Clemente, digueren, incapas de penetrarse be de les coses ambients, en aquella hora d'extranyeses agafà, ab tota la seva inconsciencia de pobre imbecil, una momia, y ab ella imità desmaniyadament un pas de dansa... Ah! Ell no sabia que en aquells instants, ab aquell acte, no castigat de mort en la mateixa legislació que s'aplicava als conscients, acabava d'oferirse com a propiciatori en les decisions d'un govern fredament cruel...—Y així la seva carn d'idiota va rebre el castic infligit a un dels actes en que precisament esclaten la reflexió y la consciencia repentina dels pobles: les revolucions.

Jo vull comprendre, amics meus, que la sequestat d'una interpretació literalista, voluntariament severa, fes caure sobre l'infelís lo que se'n diu *el pes de la llei*. Però sobre la llei està, certament, l'esperit, que'l poder executiu, civil sempre, es l'encarregat d'aplicar. Y es per això que nosaltres fem caure avui també, inversament, sobre aquell poder executiu tot el pes de la llei nostra, tot el pes de la seva alta responsabilitat.

Aquell poder va singularisarse precisament per una mena de *vellesa gubernamental*, ben característica de totes les situacions reaccionaries. Ja ho veieu, doncs: una vellesa encarnantse sobre una infantesa! La pintura s'es complerta. Tu, Victor Hugo, el qui vares cantar la colera de l'Àguila del Casc, irritada de la mort del jove Angus, posa avui un eco de la teva veu en la veu meua.

El noi de la carboneria va adavansar d'una mesada la Floralia de Tardor, que es la festa dels morts. Jo crec que'l seu carrer humil va cobrirse de flors, espontaniament, miraculosament, ab una sola vesprada de guardarlo. Jo escric avui el seu pobre nom, enlairat únicament per la mort, com si l'escrigués en un martirologi de llibertat. Y esfullo damunt el sepulcre encara fresc aquestes quartilles, pera que hi volegim un moment com a coroles blanques de lliri...

GABRIEL ALOMAR

Verdader significat dels actes de demà

ELS nostres clericals són ben be de la pell del dimoni.

Ab l'excusa de sortir a la defensa d'una religió que ningú ataca, aprofiten el més insignificant pretext pera moure brega y manifestarse, a fi de portar millor l'aigua al seu molí. Els nostres reaccionaris han sigut, en tots els temps, els grans mestres en la feina maquiavèlica de convertir en substancia política principis que ningú combat, fent bandera de les seves particulars conveniencies idees y sentiments que haurien d'esser els primers en respectar.

El ridícul de que's cobriren ab obligarlos el Govern a que donguessin per fracassada la manifestació de San Sebastián; el fet de que, després de tant baladrajear y cloure els punys, se vegessin obligats a entornarse'n a casa seva ab la quia entre les cames, volen dissimularlo ara, celebrant, tal dia com demà, diferents actes politics en les principals poblacions d'Espanya.

De lo que's proposen fer ne diuen els clericals *actes de protesta*, quan de lo que en realitat se tracta, lo que de veres se proposen, es portar a cap una serie de manifestacions de forsa, que, a l'ensempe que serveixin d'amenaça contra'l Govern, impliquin un *reto* desvergonyit per l'element liberal que l'apoaia.

En Canalejas es el primer responsable de l'envolenament dels *requetés* jaumistes, que responen aixís a la seva manca d'energia. Ab tot, ha dit el President del Consell que no volia que la manifestació de Bilbao's portés a cap, y precis es confessar que aquesta limitació del dret dels clericals es mereixedora de tots els aplaudiments. L'acte dels reaccionaris bilbaïns res de bo podia aportar a la massa d'aquella població, ja de sí prou transtornada pels greus aconteixements passats.

Cal confessar altre cop que, tocant al problema clerical, l'actitut dels governants no es, ni de bon tros, la que més convenia adoptar, ni l'indicada pera respondre a la confiança dels que, ab tot y la distancia que dels governs de la monarquia ens separa, depositarem la nostra fe en el govern d'en Canalejas.

Pels qui, esborrant essencials diferencies, corregeruem a posarnos al costat seu a l'iniciarse el conflicte ab el Vaticà, qualsevol disgust que la faramalla sagristanesca dongués a les institucions estaria per ben empleat. La falta d'empenta en determinats moments y l'excés de consideració, quan de certa mena de gent se tracta, no poden conduir a altre lloc que al carreró estret en que'l senyor Canalejas se troba.

Tornant als actes de demà, y encara que'l dirho siga repetit, hem de fer constar ben alt que, per molt que'ns hi esforsem, no sabem veure enlloc l'esperit religiós d'una gent que, a titol de catolics, no senten escrupul en fer de la religió bandera de partit, enxiquint, no ja lo que diuen defensar, sinó apressantne el desprestigi y la ruina.

L'intolerancia regressiva ha arribat entre nosaltres al limit. Sense les intemperancies reaccionaries, sense les arrogancies faccioses, no tindria el sentiment anticlerical la forsa de que ara disposa, ni la creuada contra'ls partidaris d'un passat odiós y miserable hauria pres

la volada que a Espanya ha assolit. Fins el més tonto sab de sobres que això de la persecució de l'Iglesia es pura camama, y que'ls projectes gubernamentals res absolutament tenen que veure ab la consciencia dels ciutadans.

Lo que hi ha es que convé a l'enemic ferho veure aixís, perquè suposa que desplegant una tàctica semblant, la tasca de sumar adeptes a la seva causa haurà de serli més planera, y més facil consolidar privilegis y ventatges que ja en cap altre lloc del món li reconeixen.

Les *protestes* de demà són filles dels personatges de sempre. Els cabecilles passats y els propensos a debutar se confondran ab el remat arreplegat entre la massa del poble que més se distingeix per la manca d'il·lustració, l'incultura y el fanatisme.

Ab els directores no hi van compreses la representació y el prestigi indispensables a tota forsa política que aspiri un dia a governar.

Res signifiquen, doncs, davant del país, que'ls ofereix a la contemplació de l'extranger com a exemple vivent y curiós de l'Espanya fanàtica y inquisitorial, que una major civilisació va desterrant de mica en mica.

BAC DE RODA

EDICAT a la memoria del gran demòcrata don Nicolau Salmerón y ab ocasió del segon aniversari de la seva mort, va celebrarse l'altre divendres en el Centre d'Unió Republicana del Districte VII un mitin que's vegé molt concorregut.

Presidí l'acte don Eusebi Corominas, y en tots els discursos dels oradors que en ell prengueren part hi resplandiren els mateixos sentiments: l'amor a la llibertat y la glorificació de la colossal figura del patriota insigne, guia y mestre de pobles, y la desaparició del qual plora encara avui la democracia catalana.

¿Què passa entre la trepa llerrouxista? L'orgue de don Alacandro explica l'istoria d'un correligionari seu que, després d'haverse vist perseguit a conseqüencia dels successos de Juliol, se troba avui desamparat pels seus y entregat als horrors de la miseria.

El *Progreso* prou voldria ajudarlo, al pobre correligionari; prou desitjaria que «algún miembro de la mayoría radical del Ayuntamiento» l'amparés; però, «con la pena del que nada puede», se limita a recomenarlo... sense fundar, per lo que's veu, en la seva recomenació gaires esperances.

¿Com estem, doncs, aquí? ¿Es dir que'l diari del *caudillo* ja no té influencia sobre els regidors del partit.

¡Ai ai ai!... Ara sí que creiem de debò que en el galliner llerrouxista va a passarhi *algo gordo*...

Concorregudissim com s'esperava y de gran transcendencia pera'ls nostres ideals resultà l'Aplec celebrat el diumenge a Banyoles per l'Unió Federal Nacionalista Republicana.

Punt per punt y en mitg del més franc entusiasme va complirse el programa trassat, tan interessant pel seu aspecte polític com per lo que'n podriem dir la part pintoresca.

Els amics de Barcelona que van assistir a l'Aplec tornaren de Banyoles molt satisfets, y contentíssims, sobre tot, de la forsa que l'Unió va adquirir en aquella hermosa comarca.

Vaja, ara sí que als *jóvenes rebeldes* no'ls queda més recurs que envainarse la seva eterna rebeldia y dedicarse al cultiu de les pastanagues o a alguna altra ocupació pacífica pel istil.

Per si no n'estan enterats, sapiguen que'l seu jefe, don Alacandro, en un meeting celebrat a Sevilla ha dit que «la revolució no se hace poniendo fusiles en manos de seres inconscientes para que los mate la fuerza pública, sino que se hace buscando al pueblo en sus hogares y procurando darle pan, que es la fuerza».

En una paraula: que, segons el *caudillo*, més que en preparar la revolució, hi ha que treballar en la construcció de forns.

¿No es això donar, en bons termes, la lliencia absoluta als joves saragateros que fins ara no tenien altra divisa que'l «*Matad, morid!*» de l'emperador dels Josepets?

La *Gaceta* ha publicat una Real ordre disposant que tots els agents de seguretat que posseixin *algun* idioma—aixís ho diu la premsa—usin un distintiu especial en el bras esquerre.

Algun idioma...

Si la noticia es certa, ja estem veient a tots

els agents de seguretat, absolutament a tots, adornats ab el referit distintiu.

Perquè, per ignorants que alguns siguin, no es de creure que n'hi hagi ni un de sol que no posseeixi, al menys, l'idioma... castellà.

¡Bo!...

Ara resulta que don Domingo Muñoz, l'autor de l'alegoria «1909», ben lluny d'haver retirat el ja famós quadre, insisteix en presentarlo a fi d'obligar al Jurat a que declari si autorisa o no la seva exhibició en el proxím Certamen.

Cert que ell mateix—en aquestes columnes varem reproduir les seves paraules—va dir que sí que'l retirava, però ara diu que no.

Confessem que'l pintor està en el seu dret cambiant, si vol, de parer cada vintiquatre hores.

Però ningú negarà que també nosaltres estem en el nostre, imaginantnos que lo que primer semblava sinceritat artística, no es tal vegada res més que una manera com un'altra de treballarse el reclam.

¡Quin rebombori més fenomenal ha promogut a tot arreu la persecució dels encenedors automàtics!

Els inspectors vinga decomissar aparatos al mitg del carrer, y els posseïdors de les màquines vinga resistirse.

Lo que deia un suscriptor del *Brusi*:
—¡Bese'n recorden prou tard d'anar contra'ls encenedors!... ¡Abans de la crema'ls havien de perseguir!

Un cèlebre astroleg de Washington, que va endevinar la mort del rei Eduard VII, ara fa pronostics funestíssims pel seu successor Jordi V, qual regnat, segons la planeta, no durarà més enllà de cinc anys.

En La Cierva, al enterarse'n:
—Cinc anys?... Deu n'hi do!... Durés tant el nostre, quan tornem al candelerol!

El patriarca del socialisme espanyol, en Pau Iglesias, se lamenta amargament de la desunió dels republicans a Catalunya.

L'acompanyem en el sentiment.
De l'idea republicana a Catalunya pot dirse allò tan sapigut: *Entre todos la mataron y ella sola se murió.*

Y quan haguem d'enterrarla aleshores podrem dir:
—Dua un ull en el llombrigo, y por él la conoci.

LLORET DE MAR, 27 de Setembre.

Lo que succeeix al cementiri civil d'aquesta vila passa ja de taca d'oli.

Moltes vegades s'han presentat a l'Ajuntament demandes suscrites per nombroses firmes de totes les classes socials de la localitat, demanant milleres que són d'imprescindible necessitat pera'l cementiri.

La contesta donada pel magnífic Ajuntament ha sigut sempre de: *Ja... ja... Se té de fer y ja'ns en ocuparem.*

Es una vergonya pera un poble que's diu civilitat, senyors regidors, lo que passa en aquest poble; si be sou indiferents en materia religiosa, no sou pas respectuosos ab les creencies dels vostres semblants; sabeu que la llei es terminant, y que, si no hi ha fondos, teniu d'inclur en els pressupostos una consignació pera les obres necessaries, com són: una porta conforme, la fosa comú y l'acabament dels ninxos, que, en perjudici del erari municipal, se tenen completament abandonats.

A vosaltres, tan gelosos de la bona administració, de l'imparcialitat y de la rectitut, la llei no tindria de servirvos de montera, y el nostre poble, tan descuidat, no semblaria una sucursal del Riff.

HOSPITALET DEL LLOBREGAT, 20 de Setembre.

Dos subjectes que, a conseqüencia del joc, surten desafiatos de la societat choral *La Campestre*, y tres profundes ganivetades... a conseqüencia de les quals, l'un se carrega ab la causa y l'altre ab l'efecte.

Ab ocasió de donar compte del deplorable fet que lamentem, y desitjosos de que no's comprometí de nou el bon nom d'aquesta població, preguem al senyor Prats, alcalde accidental, que tingui la bondat de no descuidarse de posar esmena als escandalosos jocs que's permeten en alguns locals.

Y fem avinent als presidents de les societats, que, pera ferse dignes d'aital carrec, tenen el dever de fer comprendre y practicar l'hermós y progressiu sentit de la paraula «societat» als que, desgraciadament, l'ignoren.

ANGLÉS, 26 de Setembre.

Desde fa algunes setmanes un setmanari barceloní, tan ridicul com poca-solta, ve insertant en ses columnes cartes que alguns mal intencionats del Centre de Molestia Social d'aquí li envien, aludint personalment a honradíssims obrers pel mer fet d'esser republicans.

¿Aquesta es la vostra manera de fer campanya, senyors de la Molestia?

¿Aquets són els consells del diví Mestre? Nosaltres, que tenim bon xic més de cultura y civilitat, seguirem limitantnos a llegir les vostres ridiculeses, ja que demostren que es una vanitat contestarles.

Sigueu francs y no hipòcrites. ¿Oí que aquesta tirria que porteu al Centre Republicà es deguda a la gran pallassa de les eleccions del passat Desembre, y a la terrible derrota que aquí a Anglès rebé don Dalmacio?

MORA LA NOVA, 25 de Setembre.

No podem queixarnos del nostre merlot nou, puig farà tot just tres mesos que està en aquest poble y ja ens ha fet lo següent:

Ha organiat, primer, les Associacions de les Filles de Maria; després les del Sagrat Cor, y per últim va proposarse fer, entre'ls joves d'aquet poble, una associació, o, més ben dit, un Centre Catolic, a lo que'ls joves han respost que ja fa temps que es cullida, la llana.

Recordaran els nostres lectors que als fracassos obtinguts pels catequistes s'hi ha d'afegir el de Mora d'Ebre. No comptaven els feligresos ab tal fracàs. Al mateix temps supliquem als merlots de dit poble que estudin un xic més les matemàtiques ja que a l'Aplec sols hi varen concórrer, entre dónes y canalla, uns seixanta, y ells, segons el diari catolic d'aquesta comarca, compten 2.000.

Espurnes

Els metalurgics en vaga, en vaga els aprestadors, en vaga els obrers lampistes y les classes de vapor. Els únics ¡ay! que no volen fer vaga per res del món són aquets *tios* que's cuiden del ram de contribucions...

- ¿Sou vos el Mokri? —En efecte.
- ¿Qui us envia aquí? —El Sultà.
- ¿Veniu ab poders? —Amplíssims.
- ¿S'arreglarà tot? —¡Qui sab!
- ¿La vostra opinió?... —No'n gasto.
- Molt discret sou... —¡Alàh es gran!
- ¿Això es tot quant podeu dirme? —Això.
- Doncs... quedó enterat.

Oh, la bella Andalusia, ¿què es aquesta saragata? ¿Què es aquest seguit de boles que pels teus pobles s'escampa? ¿Què es aquest teixit d'enredos, y aquest baf de moixiganga, y aquest soroll de comedia?... —Es el *caudillo* que passa.

Cada cop que en Canalejas sufreix un tanto imprevist, o reb una mala nova, o's baralla ab un amic; cada cop que un nou obstacle s'interposa en son camí y l'acosta al precipici, en Romanones ¡còm riu!...

En Mella, dali que dali; empenyat en dú a les Corts el *lio* d'en Canalejas ab l'hereu del del Toisó. No sigui tan cruel, *hombre!*... ¿A que gastar tant esforç en fer caure al ex-democrata? ¿No veu que ja caurà ell sol?

Bueno. Ja, entre flors, y gales, y músiques y coets, hem celebrat com uns homes les Corts del 1810. Ja hem reposat dels tiberis, que són els millors moments de tan patriòtiques festes... Y ara, ¿què celebrem més?

C. GUMÀ

LA QÜESTIÓ DEL MARROC

TETUÁN

S'accentuen els rumors d'una nova acció militar d'Espanya en el nord d'Àfrica. Tant per la banda de Ceuta com per la de Melilla s'oviren nuvolades de guerra. El conflicte de Ceuta serà provocat

pels espanyols ab l'objecte de conquistar Tetuán. El conflicte de Melilla serà degut a l'excitació dels moros davant l'ocupació del seu territori septentrional per les tropes espanyoles y del seu territori oriental per les tropes franceses.

Sembla, doncs, segur que la guerra esclatarà altre cop. La farem per gust a Ceuta y per força a Melilla. La cosa tindrà major importància encara que en el passat any.

Hi ha qui vol disfressar els veritables motius de l'aventura africana donantli el caracter d'una guerra d'expansió industrial y comercial. An aquest efecte, se pinten els imaginaris beneficis que'ls espanyols poden treure del Marroc. Però n'hi ha prou ab uns quants datos estadístics y ab un xic de sentit comú pera comprendre que són absolutament fantàstiques totes aquestes grans ventatges comercials.

Fixemnos en el cas de Tetuán. Què anem a buscarhi els espanyols? El comerç d'aquella població marroquina està en mans, principalment, dels inglesos y dels francesos. Vegi's lo que, sobre això, diu *La Dépêche Marocaine*:

«Tetuán té 30.000 habitants, poc més o menos, dels quals 7.000 són israelites.

»Les importacions pujaren, l'any 1908, a 1.100.000 francs, corresponentne a Fransa 378.000 y a Anglaterra 522.000.»

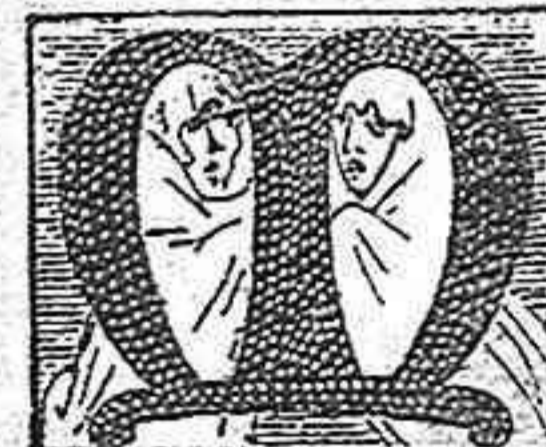
Tenim que entre'ls inglesos y els francesos s'emporten 900.000 francs justos del total d'importacions de Tetuán. Queden 200.000 francs, la major part dels quals se'ls emporta Alemanya. També Bèlgica hi té una part. Què queda pera Espanya? Ab prou feines li deuen quedar 60 o 70.000 francs. Al cap-d'avall, una miseria. Y per això anirem a una guerra que'ns costarà dotzenes de milions, com la de Melilla ens ha costat.

Alguns diran que, ab l'ocupació y la conquesta, el comerç espanyol se desenrotllarà al Marroc. Vetaquí una altra ilusió! Al Marroc hi ha el règim comercial de la porta oberta, ab igualtat de condicions pera tots els països. Y aquest règim està garantit per l'Acta d'Algeciras. ¿Còm es possible que'l comerç y l'industria d'Espanya puguin vencer als d'Anglaterra, Fransa y Alemanya? Avui mateix, a Melilla y a Ceuta, se consumeixen principalment articles estrangers. Per altra part, ¿què significaria una petita expansió mercantil d'Espanya al Marroc, davant dels enormes gastos de les campanyes militars y de l'ocupació?

Es evident que aquí hi ha qui vol anar a Tetuán. No es gaire difícil comprendre el perquè volen certs elements noves campanyes. Els motius a que obeeix la projectada acció militar no tenen res que veure ab el comerç ni ab l'industria. Presentar com un negoci la perillósíssima conquesta del nord d'Àfrica, es enganyar miserablement al poble espanyol. El qual probablement no's deixarà enganyar així com així...

FULMEN

L'encariment de les subsistencies

ENTRES els jornals de l'obrer han millorat en deu anys al vol d'un deu per cent, la vida s'ha encarit en més d'una tercera part, y els obrers s'han trobat creades unes noves necessitats imprescindibles que han ajudat a fer més difícil la seva situació.

El Govern s'ha preocupat d'una qüestió tan important com el de l'encariment de les subsistencies, però després d'acabada l'enquesta que ha obert, se creuarà de brassos y deixarà que siguin el temps y les lluites socials els que resolguin en definitiva.

Molt podria fer l'Estat, però els governants, a Espanya, no poden resoldre lliurement, les coses; *alts interessos* s'oposen sempre a qualsevol mida beneficosa pera la totalitat dels espanyols.

Si poguessin donarse al consum els blats castellans al mateix preu a que'ls cedeixen els pobres pagesos que'ls cullen, podria menjarse el pa més barato, però entre els usurers y els acaparadors doblen el cost del blat, y aquets *alts interessos* són els que s'oposen a que vinguin blats estrangers a posar el pa a l'alcans de totes les boques. Podriem consolarnos de pagar el pa a bon preu si els beneficis anessin íntegres a mans dels pagesos, ja que la riquesa de l'agricultura porta aparellada la prosperitat de l'industria, y els diners que del treballador de ciutat anessin a l'obrer del camp, no farien més que donar voltes, escampant riquesa; però el cas es que avui s'engreixen solsamnt uns quants particulars a costa de la miseria dels pagesos y de les privacions del treballador.

El problema del pa barato pot resoldre's a Espanya dedicant al cultiu del blat major nombre d'hectarees de terrenos avui improductius, fent regadius molts terrenos de secà, lliurant als propietaris de les urpes de l'usurer y ensenyant al pagès a millorar els cultius y a arrencar de la terra tot lo que ella pot donar.

Y lo mateix quasi pot dirse de l'oli, article de primera necessitat, especialment entre la classe treballadora, que'l necessita pera amansir les cols, les mongetes y els tomatecs y que ab les llesques de pa sucat ab oli forma la base de la seva escassa alimentació. Malgrat haverhi olis de lleavors més sanitosos y més baratos que molts olis cars y dolents que vénen a les tendes, l'obrer no pot tastarlos, perquè els grans culliters d'oli d'oliva recaben de l'Estat mides prohibitives pera evitar somnides competencies. Avui mateix que'ls oliuicultors vénen tots els seus olis verges a Italia y a Fransa a preus caríssims, y reserven els seus olis mitjans o dolents al mercat interior, venentlos a preus ben alts, encara's reuneixen a les Borges pera declarar una guerra crua als olis comestibles de cacauet, de sèsam y d'altres lleavors oleaginoses, olis perfectament bons, que ab un inteligent *coupage* podrien millorar y abaratir els olis inferiors d'oliva, oferint a l'obrer una classe bona y barata que li permetés amansir convenientment els seus menjars. Però, com sempre, l'egoisme humà busca més en el mal dels altres el propi benefici que no en el seu personal esforç. Es el mateix sistema dels escriptors dolents, que, no podent arribar a l'alsada dels bons, procuren empentir als que valen pera posar a tothom al seu migra nivell.

Però el Govern no farà res en la qüestió de l'abaratiment de les subsistencies, perquè ell es principalment el culpable de que vagi tot car. Entre monopolis, impostos, trabes y complacencies, la vida es un problema difícil de resoldre a Espanya.

JEPH DE JESPU

ER conducte d'*El Poble Català* ens hem enterat de que un mestre d'escòla aragonés, que a la qüenta sent el temps, ha atacat furiosament an en Lluís de Zulueta, de qui ha dit que es «el autor de aquel projecto bestial que mantuvo el Ayuntamiento de Barcelona con el nombre famoso de *Presupuesto de Cultura*...»

Ja té, doncs, *El Diluvio* un bon company ab qui ajuntarse.

Perquè convé recordar que *El Diluvio*, l'avensadíssim *Diluvio*, va combatre també aquell memorable pressupost, calificantlo de *sablazo* y de *inmoralidad municipal* coberta con un *velo de honradez para engañar al público bonachón.*

El Diluvio, el democràticíssim *Diluvio*, va assegurar que'l Pressupost de Cultura era un negoci, un *plato averiado de la cocina municipal*, preparat pera *excusar la fundación de cargos para favorecer a amigos*...

El Diluvio, el republicaníssim *Diluvio*, va dir que'l Pressupost de Cultura era un *caso de caciquismo escandaloso*, y que no responia a altre proposit que'l de crear bones *brevas*, una d'ellas pera'l senyor Zulueta.

Lo més curiós de tot això es que *El Poble Català*, que tan indignat—y ab raó—se mostra contra'l mestre d'escòla que aixís tracta avui al digníssim diputat per Barcelona, al parlar d'*El Diluvio*, que en la forma que hem vist va atacar el Pressupost y bescantar al senyor Zulueta, li diu nostre *estimat confrare*.

Si el mestre aragonés «diu bestieses y mereix ser expulsat de Barcelona» ¿còm s'explica que *El Diluvio*, precursor y company d'aquet baturro furios, sigui *confrare estimat*?

A bona hora... Un corresponsal de Cartagena ens fa saber que en un meeting donat per en Lerroux en aquella població, l'emperador del Paralelo ha sigut horrorosament xiulat.

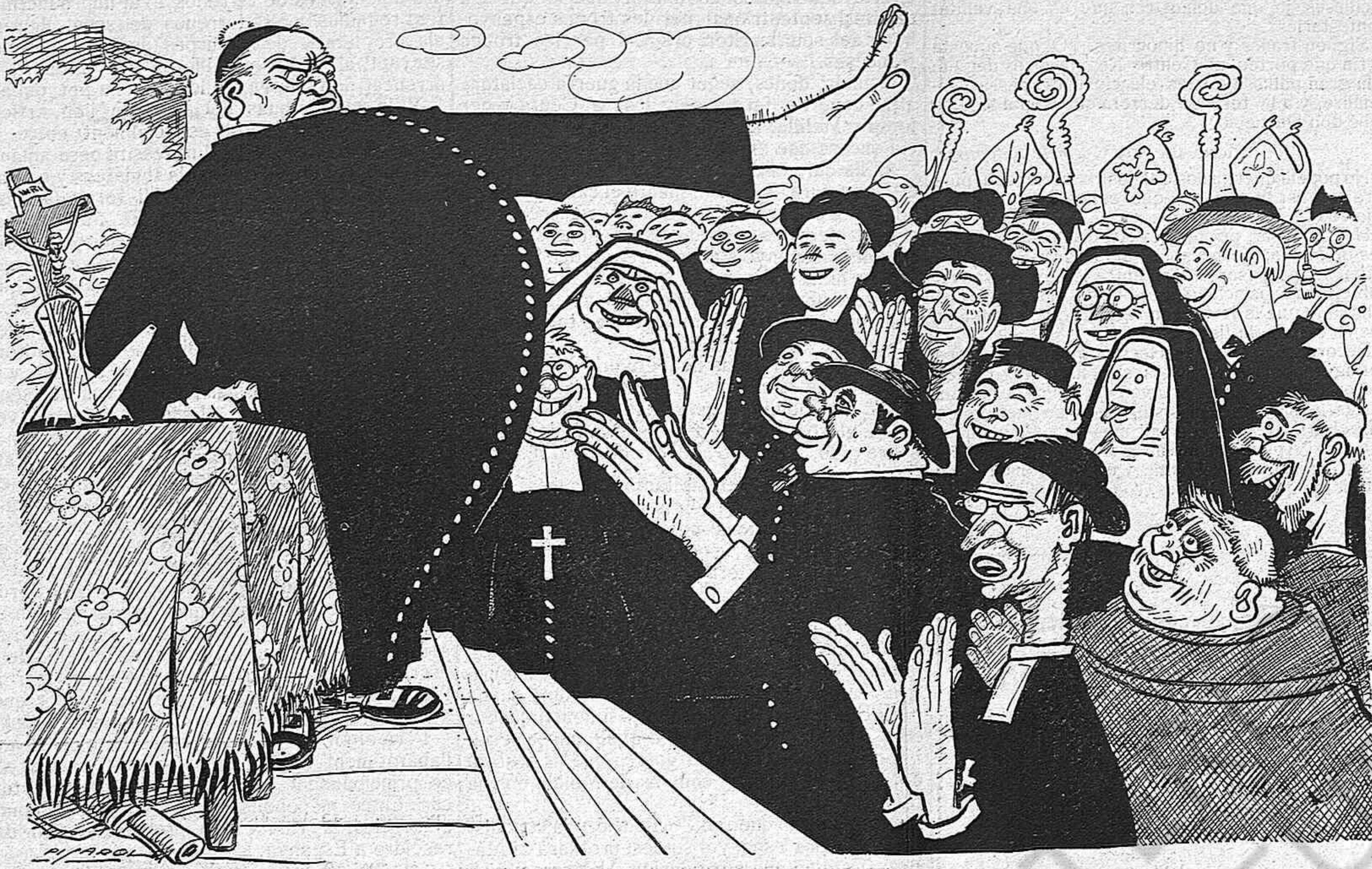
Però, lo que ab la seva innata frescura deurà dirse, de segur, don Alacandro:

—Sí, sí; ja podeu xiular... Ara rai que té *aigua* en abundor y que beu quan y com vol, prescindint de si el xiulen o no'l xiulen...

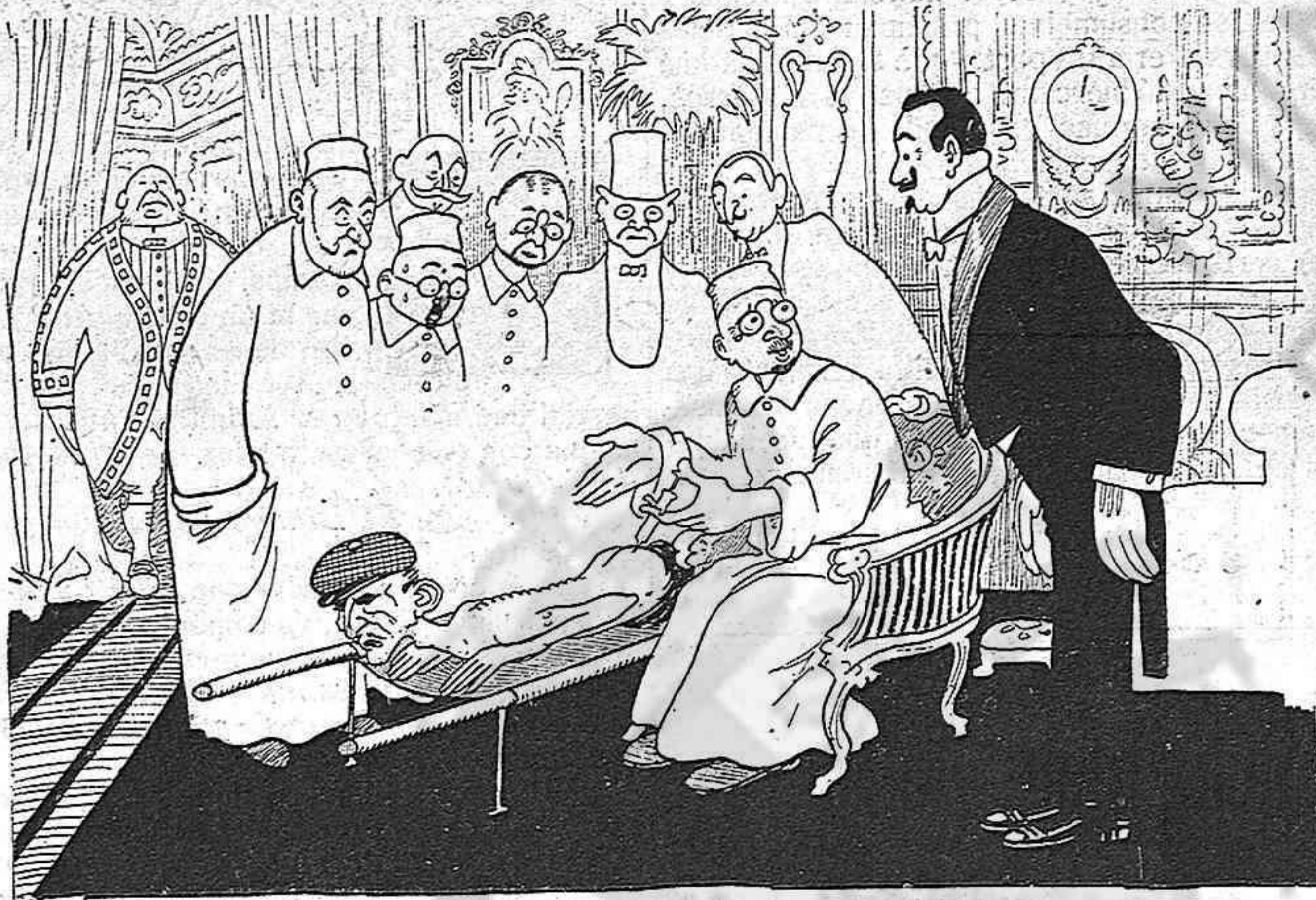
Mai dirien, en Lerroux, a qui ha encarregat l'organización del partit radical d'Alacant?

Al senyor Guardiola. La veritat es que'l nom no pot ser més simbolic y adequat.

Del dia

—Companys: Ja que tothom se declara en vaga, declaremshi també nosaltres.
 —¿Y què demanarem?
 —Que se'ns allargui el jornal y se'ns escursi la missa.

—¿Veú?... Ara provarem el «606» ab aquet desgraciat, y si veiem que va be, Pa-
 plicarem al senyor.

En MUÑOZ TORRERO:—Les Corts de 1810 varen plantar l'arbre de la llibertat... ¿Què
 plantaran les vostres?

En ROMANONES:—Les nostres son més modestes y's contenten ab plantar les dents
 al turró del pressupost.

Aixís, al menos, ho comentava un ex-corre-
 lligionari del *amigo*.

—Aquest home sempre està amatent... Allà
 aont veu negoci a fer, allà hi posa una *guardiola*.

Pera demà, diumenge, el *requeté* carlista de
 la Riera de Sant Joan té anunciada una excursió a Sant Pere Martir.

Al baixar de la pintoresca montanya diu que
 entraran a Pedralbes, marcialment, a quatre
 de fons.

Un consell d'amic:
 No demanin per cà la Serafina, perquè fora
 inútil...

Així com així, també'ls dirien que'ls *matons*
 s'han acabat.

Entre'ls temes presentats pera discutir en
 el Congrés Lliurepensador que se celebrarà el
 dia 13 al Teatre Modern, de Gracia, hi ha el
 següent:

«Maneres de conseguir el restabliment de la
 pau universal.»

Un tema sobre la pau?

Ai, ai, ai, ai!...

El cor me diu que hi haurà cops de puny.

Totes se les pensen els ensotanats.
 Hi ha un institut, dirigit per capellans fran-
 cesos, que té l'especialitat de fabricar uns for-
 matges riquíssims.

Y vegi's quin sistema de propaganda han
 adoptat, segons uns prospectes que reparteixen:
 «Tot aquell qui'ns compri formatges per va-
 lor de 50 francs, tindrà dret a una missa de
 difunts que se celebrarà en la capella del nostre
 Institut.»

Ja ho veuen!... Ni en Riera de l'«Anuari»
 té tanta *pupila* anunciadora.

¡Quanta veritat es allò que diuen: «La religió
 y el negoci sempre van de tronc!»

La subscripció nacional pera'l projectat ho-
 menatge an en Lerroux, tal dia com avui as-
 cendeix a 600 y pico de pessetes.

Mentres passi del 606, rai!

A lo que no arribarà, segurament, es a les
 onze mil que han conseguit els carlins pera
 l'homenatge a Don Jaume.

De modo que a don Lacandro no se li podrà
 comprar l'espasa...

Ab prou feines n'hi haurà per la vaina.

Llegeixo que al Papiol s'ha constituït una
 junta tradicionalista composta dels carlins més
 enfutismats de la comarca.

—¿Es qüestió d'espantar-se?

—Tractantse del Papiol, no. Seran quatre
papiolis.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA I.—*Declaració.*
- 2.ª ID. II.—*Lapera.*
- 3.ª ANAGRAMA I.—*Cop-poc.*
- 4.ª ID. II.—*Llucia-Cullia.*
- 5.ª TARGETA.—*Tristos amors.*
- 6.ª SINONIMIA.—*Porta.*
- 7.ª JEROGLIFIC I.—*Qui més mira menos veu.*
- 8.ª ID. III.—*Viudos y viudes.*

XARADA

La *Total* avui té tot
 de marxar ab el xicot.

R. VALLS

ENDEVINAL·LA

Me fan els sastres,
 també'ls manyans,
 també'ls poetes
 y els fabricants.
 Ne té'l rellotge,
 ne té'l paper,
 ne té la música
 y en té'l diner.

EUDALT SALA

TARGETA NUMÉRICA

65	1234567890	10376
	5	3750 906
		5426

Substituir els números per lletres, de modo que
 donguin una dressa en relació ab el nom del indi-
 viduu, que es la solució total.

AMADÍS DE GAULA

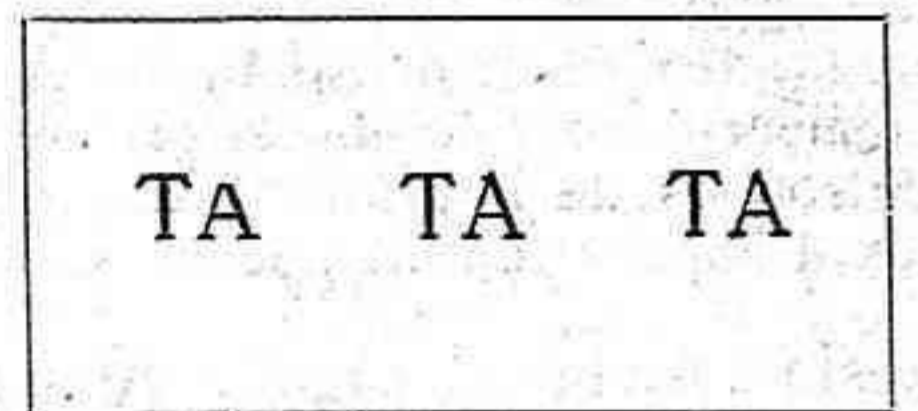
CONVERSA

- ¿Ja has sopat, Isaac?
- Sí, senyor Dalmiro. ¿Y vostè?
- Jo també. Cada dia sopo a la mateixa hora.
- ¿A quin hora?
- Rumia, que si t'ho dic, tant sabras tu com jo.

JOAN ANTICH PUQUÍ

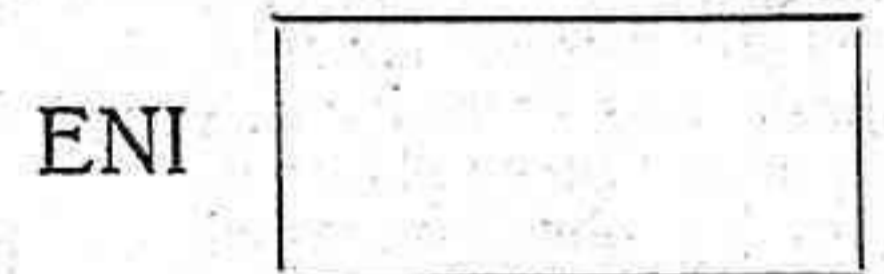
JEROGLIFICS

I

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

II

P. ROMAGUERA

Cavallers: R. D. y C.: Molt me temo que no hi
 cabrà. Per altra part, com no's tracta d'un fet
 concret...—F. S.: No'ns podem entretenir en tra-
 duccions.—M. M.: Això mateix, explicat en sis o
 vuit línies, potser hauria pogut anar.—Aguileta:
 Rebut els originals. Gracies y per molts anys.—
 B. R. Les solucions estan be. La noticia té poca
 transcendencia.—M. H.: Ab molt gust, sí, senyor.
 —F. S.: Potser sí, però escursada.—J. R. y G.:
 Farem els possibles.—J. T.: Es poc interessant o
 d'un interès molt local, que ve a ser lo mateix.—
 A. D. P.: Si hi ha espai, per què no?...—Joan An-
 tic Puquí: Endevinades. Lo demés entra en carte-
 ra.—P. M.: No sé si podem.—Emili Graells Cas-
 tells: Rebut y gracies.—Maco: No'ns molesta mai,
 no, senyor. Les solucions, de primera. Mani sem-
 pre.—J. P. (a) Dreyfus: Una cosa o altra s'apro-
 fitarà.—B. Roig: No m'agrada.—Lluís de G. In-
 glès: No tenen res de particular.—A. B. (a) Lo
 Rector de Vallfogona: Farem tria, y veurem.—
 J. C.: Es massa defectuosa.—Pujol: Vostè ho arri-
 barà a fer be.—Jaume Garriga y A.: No va, y ho
 sento.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer
 del Oim, número 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª